

De Onderliggende Factoren van Seksuele Tevredenheid bij Mannen

Naam: Renée Zomerdijk

Studentennummer: 5596556

Masterthesis

Docent: Femke van den Brink

Instelling: Master Klinische en Gezondheidspsychologie, sectie Lichaamsbeeld en Seksualiteit
Universiteit Utrecht

Datum: 18 juni 2015

Dankwoord

Toen ik begin dit jaar een oproep las van Lot Berkhout dat zij een thesispartner zocht om samen een thesis te schrijven binnen de sectie Lichaamsbeeld en Seksualiteit wist ik meteen dat dat was wat ik wilde. Na wat mailcontact en een eerste ontmoeting in een foute Ierse pub(wat mijn schuld was omdat ik de oorspronkelijke locatie niet kon vinden) was ons samenwerkingsverband een feit. Vele ontmoetingen volgden: brainstormen over het onderwerp, literatuur onderzoek doen, onze vragenlijsten selecteren, programmeren en de uiteindelijke data-analyse. Ik mag wel stellen dat we tijdens dit proces vriendinnen zijn geworden en ik vond het nooit een straf om me samen met Lot vast te bijten in ons onderzoek. Bij deze wil ik dan ook Lot bedanken voor haar enthousiasme, energie en gevoel voor humor waardoor ik nooit de moed ben verloren gedurende het afgelopen half jaar. Wie ik daarnaast nog wil bedanken is mijn thesisbegeleidster Femke van den Brink. Nooit duurde antwoord op een mail langer dan een uur, ook na de gebruikelijke kantooruren en in het weekend. De momenten dat we met zijn drieën om de tafel zaten waren nuttig en hierna had ik altijd weer genoeg informatie om door te kunnen met mijn thesis. Ik heb altijd het vertrouwen van Femke gekregen dat ik op de goede weg zat. Ook was ze altijd enthousiast en nieuwsgierig naar de vorderingen van het onderzoek. Betere begeleiding had ik mij niet kunnen wensen.

Samenvatting

De meerderheid van het gedane onderzoek naar lichaamsbeeld, seksuele tevredenheid en de invloed van geslacht is uitgevoerd bij vrouwen. De huidige visie van succesvol seksueel functioneren bij mannen beperkt zich vaak tot de mogelijkheid van het krijgen van een erectie en seksuele frequentie. Onderzoek naar andere onderliggende factoren is schaars. De huidige studie focuste zich ook op subjectieve aspecten van seksuele tevredenheid door van verschillende variabelen de voorspellende waarde te onderzoeken voor seksuele tevredenheid bij mannen. Een totaal van 159 mannen heeft deelgenomen aan een online onderzoek waar vragen moesten worden beantwoord over algemeen lichaamsbeeld, situationeel lichaamsbeeld, genitale tevredenheid, mannelijkheid, seksuele frequentie, wens tot gespierdheid en seksuele tevredenheid. Situationeel lichaamsbeeld, genitale tevredenheid, seksuele frequentie en wens tot gespierdheid bleken seksuele tevredenheid te voorspellen. Alle variabelen samen verklaren 47% van de tevredenheid met het seksleven van mannen. Nog niet eerder is er zo uitgebreid onderzoek gedaan naar specifieke onderliggende factoren van seksuele tevredenheid bij mannen.

Abstract

Most research on body image, sexual satisfaction and influences of gender have focused on women. Successful sexual functioning in men is narrowed down to the ability of getting an erection and sexual frequency. Research that addresses underlying mechanisms of sexual satisfaction in men is scarce. The present study focuses on subjective aspects of sexual satisfaction by exploring the predictive validity of different variables on sexual satisfaction in men. A total of 159 men completed an online survey that included items about general body image, situational body image, genital satisfaction, masculinity, sexual frequency, drive for muscularity, and sexual satisfaction. Situational body image, genital satisfaction, sexual frequency and drive for muscularity have a predictive validity on sexual satisfaction. All variables together predict 47% of the male sexual satisfaction. Never before has research covered so many and such specific underlying factors of sexual satisfaction in men.

De meerderheid van het gedane onderzoek naar lichaamsbeeld, seksuele tevredenheid en de invloed van geslacht is uitgevoerd bij vrouwen. Deze onderzoeken hebben het belang aangetoond van de rol van subjectieve opwinding, de mentale toestand van opwinding, bij het seksueel functioneren van vrouwen (Basson, 2000; Woertman & van den Brink, 2012). De huidige visie van succesvol seksueel functioneren bij mannen beperkt zich vaak tot de mogelijkheid van het krijgen van een erectie (Laumann, 1999). Onder andere de farmaceutische industrie speelt hier op in door de ontwikkeling van middelen die het krijgen van een erectie vergemakkelijken, zoals Viagra. Echter bieden deze middelen geen blijvende oplossing voor een groot deel van de mannen met een erectiestoornis (Althof, 2002). Althof (1999) stelt dan ook dat dit falen komt doordat ze de complexiteit van erectiestoornissen nog niet omvatten. Het uitblijven van een effect van farmaca zou kunnen duiden op een onderliggend mentaal probleem, in plaats van een puur lichamelijke disfunctie. Studies bij mannen zonder erectiestoornissen laten zien dat subjectieve mentale aspecten een grote rol spelen bij seksueel functioneren en seksuele tevredenheid (Althof, 2011).

Een dergelijk subjectief mentaal aspect kan lichaamsbeeld zijn. Eerder onderzoek heeft aangetoond dat lichaamsbeeld van invloed is op het algemeen welzijn, inclusief de kwaliteit van het seksleven (Cash & Flemming, 2002). Vandaag de dag is er veel onderzoek te vinden over de relatie tussen lichaamsbeeld en seksuele tevredenheid bij vrouwen (Woertman & van den Brink, 2012). Zowel bij mannen als vrouwen spelen de media een grote rol in het bepalen van het na te streven ideale lichaamsbeeld en ontevredenheid over het eigen lichaam (Groezs, Levine & Murnen, 2002; Labre, 2005). Bekend is dat bij mannen vooral gespierdheid een grote rol speelt (Labre, 2005).

Daarnaast wordt het van mannen verwacht dat ze zich tijdens de seks gedragen conform hun geslachtsrol; zij worden geacht initiatief te nemen tot seks, een erectie te krijgen en uiteindelijk tot een orgasme te komen (Gross, 1992). Het niet voldoen aan deze verwachtingen kan seksuele disfuncties veroorzaken (Carpenter, Nathanson & Kim, 2009). In bestaand onderzoek wordt frequentie vaak als maat gebruikt voor het bepalen van seksuele tevredenheid (Daker-White, 2002). Een hogere frequentie maakt dat mannen meer tevreden zijn over hun seksleven (Carpenter, Nathanson & Kim, 2009; McNulty & Fisher, 2008; Reinholtz & Muehlenhard, 1995).

Wat opvalt in de literatuur is een gebrek aan uitgebreid onderzoek naar verschillende onderliggende aspecten van seksuele tevredenheid bij mannen. Het doel van dit onderzoek is om aan de hand van lichaamsbeeld, genitale tevredenheid, mannelijkheid, frequentie en wens

tot gespierdheid een vollediger beeld te krijgen van de factoren die een rol spelen bij mannelijke seksuele tevredenheid.

Lichaamsbeeld

Tegenwoordig wordt lichaamsbeeld gezien als een multidimensionaal construct (Cash, 2002). Lichaamsbeeld omvat de percepties en attitudes over het eigen lichaam, het is een zelfevaluatie van de fysieke uitstraling. Cash (2002) stelt dat er een onderscheid kan worden gemaakt tussen situationeel lichaamsbeeld en algemeen lichaamsbeeld. Vaak wordt uitgegaan van een algemeen gevoel van lichaamsbeeld maar situationele invloeden worden hierbij over het hoofd gezien. Volgens Cash is het aannemelijk dat iemand die ontevreden is over zijn uiterlijk dat niet de gehele dag is maar enkel op bepaalde momenten. Het zou dus bijvoorbeeld zo kunnen zijn dat een man in intieme relaties ontevreden is over zijn lichaam, wat op de beleving van die situatie van invloed is, maar dat het algemene lichaamsbeeld positief is. Wat deze aanname ondersteunt is dat er nauwelijks significante associaties worden gevonden tussen maten van algemeen lichaamsbeeld en seksueel functioneren (Cash, Maikkula & Yamamiya, 2004).

In de literatuur wordt vaak aangehaald dat er nog maar weinig bekend is over lichaamsbeeld bij mannen (Cafri & Thompson, 2004; Algars et. al, 2011; Daniel & Bridges, 2013). Onderzoek heeft aangetoond dat mannen vooral streven naar de '*muscular mesomorph*' (Mischkind, Rodin, Silberstein & Striegel-Moore, 1986). Hun focus ligt vooral op de armen, schouders, borst en buik. Deze moeten gespierd en breed zijn. Waar bij vrouwen een hele grote focus ligt op het gewicht is dit bij mannen veel minder belangrijk. Zij prefereren vooral een laag vetpercentage en veel spieren (Labre, 2005).

Er lijken twee belangrijke zaken een rol te spelen: (1) mannen zien zelf de muscular mesomorph als het ideale lichaamsbeeld en (2) ze geloven ook dat vrouwen de gespierde man zien als hun ideaal (Mischkind, Rodin, Silberstein & Striegel-Moore, 1986). De afgelopen decennia is er ook in de media veel meer aandacht gekomen voor het mannelijk lichaam en is te zien dat mannen steeds gespierder worden afgebeeld (Pope, Olivardia, Gruber & Borowiecki, 1999).

Bij onderzoek naar het lichaamsbeeld van vrouwen is het al gangbaar om een gedragsschaal uit te vragen waarbij duidelijk wordt hoeveel moeite men daadwerkelijk doet om het ideale lichaamsbeeld te bereiken (Woertman & Van den Brink, 2012). In onderzoek bij mannen is dit nog niet zozeer het geval. Zoals eerder genoemd wordt het ideale lichaamsbeeld voor mannen steeds gespierder. Het is dus niet ondenkbaar dat dit moeilijk te

behalen lichaamsbeeld leidt tot meer ontevredenheid over het eigen lichaam en meer gedrag om het ideaalbeeld te bereiken. Het is daarom van belang om ook bij mannen te kijken naar gedrag dat wordt vertoond om gespierder te worden. Immers, het streven naar een moeilijk te behalen ideaal lichaamsbeeld kan zowel lichamelijke als psychische gezondheidsproblemen met zich meebrengen (Cafri, Strauss & Thompson, 2002; Pope, Philips & Olivardia, 2000). De ontevredenheid met het eigen lichaam die ontstaat door het streven naar dit moeilijk te behalen ideale lichaam kan leiden tot minder seksuele tevredenheid. Het is niet moeilijk voor te stellen dat wanneer men ontevreden is, men zich tijdens de seks meer bewust is van het lichaam en hierdoor het genot en plezier tijdens de seks verliest (Purdon & Holdaway, 2006).

Genitale Tevredenheid

Een onderdeel van lichaamsbeeld is genitale tevredenheid. Er is tegenwoordig veel bekend over lichaamsbeeld maar er is weinig bekend over genitale tevredenheid. Dit suggereert dat ondanks de belangrijke implicaties voor psychologisch welzijn, de impact van genitale tevredenheid wordt onderschat. Mannen worden, bijvoorbeeld door pornografisch materiaal, namelijk geconfronteerd met de boodschap dat mannelijkheid en potentie gerelateerd zijn aan penisgrootte (Lee, 1996). Door de toenemende onzekerheid van mannen over de grootte van hun penis is er een markt ontstaan voor penisvergrotingen en producten die het gevoel van tekortschieten doet toenemen (Lever, Frederick & Peplau, 2006).

De weinige studies naar genitale tevredenheid tonen aan dat mannen hun geslachtsdelen positiever beoordelen dan vrouwen (Morrison, Bearden, Ellis & Harriman, 2005; Reinholtz & Muehlenhard, 1995). Het lijkt er echter op dat er geen consensus over de precieze betekenis van genitale tevredenheid bestaat. In een grootschalig Fins onderzoek ($N = 9532$) van Ålgars et al. (2011) wordt het begrip omschreven als: 'hoe mensen de seksuele gebieden van hun lichaam beschouwen, oftewel hun geslachtsdelen en borsten'. Onderzoek bij mannen in deze studie beperkt zich enkel tot de tevredenheid met de grootte van de penis. Dit onderzoek toonde aan dat er waarschijnlijk samenhang is tussen penisgrootte en tevredenheid met het seksleven bij mannen. Ook de onderzoekers gaven aan dat hun belichting van het begrip van genitale tevredenheid waarschijnlijk te beperkt was.

In een ander onderzoek van Reinholtz en Muehlenhard (1995) naar de perceptie van mannen en vrouwen van hun geslachtsdelen werden heel andere vragen gesteld. De nadruk in dit onderzoek lag meer op de tevredenheid met geslachtsdelen en het gevoel en de geur ervan (bijvoorbeeld: 'Ik voel me zeker over mijn geslachtsdelen'). Ook hier werd een relatie gevonden tussen tevredenheid over geslachtsdelen en een positieve rapportage van seks.

Deze bevindingen zouden erop kunnen wijzen dat het begrip genitale tevredenheid meer omvat dan enkel tevredenheid met de penisgrootte maar bijvoorbeeld ook positieve gevoelens over het uiterlijk, de aantrekkelijkheid en de geur van de geslachtsdelen. In het huidige onderzoek wordt daarom ook naar deze aspecten van genitale tevredenheid gevraagd.

Seksuele tevredenheid

Seksuele tevredenheid wordt op verschillende manieren omschreven. Tiefer (2001) ziet seksuele tevredenheid als de subjectieve tevredenheid met persoonlijke (emotionele, fysieke) en relationele (seksuele communicatie) aspecten van het seksleven. Holmberg en Blair (2009) beschrijven seksuele tevredenheid als een algemene, globale waardering van de kwaliteit van het seksleven met objectieve en subjectieve componenten. Lawrance en Byers (1995) omschrijven seksuele tevredenheid als de mate waarin iemand tevreden is met zijn/haar seksleven.

Ondanks deze definities van seksuele tevredenheid, waarin duidelijk een subjectieve component te onderscheiden is, wordt in onderzoek regelmatig een objectieve maat gebruikt. In de bestaande literatuur over seksuele tevredenheid bij mannen wordt veelvuldig teruggesproken op het meten van de frequentie van seksuele handelingen en het vermogen tot het krijgen van een erectie, veel geslacht specifieke meetinstrumenten zijn hierop ingesteld (Daker-White, 2002). Er lijkt inderdaad een positieve samenhang te zijn tussen de mate van seksuele tevredenheid en seksuele frequentie bij mannen (Carpenter, Nathanson & Kim, 2009; McNulty & Fisher, 2008; Reinholtz & Muehlenhard, 1995). Onderzoekers pleiten echter ook voor subjectieve componenten als onderdeel van mannelijke seksuele tevredenheid (Carpenter, Nathanson & Kim, 2009; McNulty & Fisher, 2008). Er is zelfs onderzoek dat stelt dat er weinig verschil bestaat in onderliggende factoren van seksuele tevredenheid bij mannen en vrouwen; dat geslachtsverschillen worden overschat (Carpenter, Nathanson & Kim, 2009).

Mannelijkheid

Geslachtsrollen uiten zich in ongeschreven regels van de samenleving die voorschrijven hoe men zich conform zijn of haar geslacht hoort te gedragen. Zij dienen als basis van waaruit mensen hun identiteit ontwikkelen (Deaux, 1984). In Westerse landen wordt het van mannen verwacht dat ze een dominante, assertieve en onafhankelijke rol aannemen (Kiefer & Sanchez, 2007). In het weinige onderzoek naar seksuele tevredenheid bij mannen, wordt genoemd dat de mate van mannelijkheid van invloed is op seksuele tevredenheid (Daniel & Bridges, 2013; Holmberg & Blair, 2009). Onder mannelijkheid in relatie tot

seksualiteit wordt in de Westerse wereld vaak verstaan dat de man initiatief neemt en het tot een goed einde brengt (namelijk: ejaculatie; Gross, 1992). Echter is er ook onderzoek dat uitwijst dat deze zienswijze te beperkt is. Er werd geen relatie gevonden tussen het krijgen van een orgasme, wanneer dit werd gezien als (mannelijke) noodzaak, en seksuele tevredenheid (Carpenter, Nathanson & Kim, 2009). De rol van mannelijkheid is dus nog moeilijk te duiden.

Het moge duidelijk zijn dat er nog veel vragen bestaan omtrent seksuele tevredenheid bij mannen en de onderliggende aspecten hiervan. In dit onderzoek is getracht een zo compleet mogelijk beeld van mannelijke seksuele tevredenheid te verkrijgen. De mogelijke onderliggende factoren zijn uitgesplitst zodat er specifieke informatie kan worden verkregen. In de bestaande literatuur is dit nog maar weinig gedaan.

Bij het begrip lichaamsbeeld wordt onderscheid gemaakt tussen algemeen lichaamsbeeld en situationeel lichaamsbeeld. Eerder onderzoek wijst namelijk in de richting van twee afzonderlijke begrippen (Cash, 2002; Daniel & Bridges, 2013). Genitale tevredenheid wordt in dit onderzoek gezien als een afzonderlijk begrip waarbij wordt gekeken naar tevredenheid met het uiterlijk en het functioneren van de geslachtsdelen (Reinholtz en Muehlenhard, 1995). Daarnaast wordt er niet alleen gekeken naar de gevoelens ten opzichte van het eigen lichaam maar ook naar het daadwerkelijke gedrag wat mannen vertonen om dichter bij hun ideale lichaamsbeeld te komen (Cafri, Strauss & Thompson, 2002; Pope, Philips & Olivardia, 2000). Dit wordt de wens tot gespierdheid genoemd. Tot slot worden de karaktereigenschap mannelijkheid en seksuele frequentie meegenomen in het onderzoek als afzonderlijke factoren. Van deze aspecten is in eerder onderzoek al het belang aangetoond voor seksuele tevredenheid en het huidige onderzoek zal meer kennis opleveren over de verhouding tot de eerder genoemde factoren (Carpenter, Nathanson & Kim, 2009; Daniel & Bridges, 2013; McNulty & Fisher, 2008; Reinholtz & Muehlenhard, 1995).

De onderzoeksvraag van het huidige onderzoek luidt: wat is de voorspellende waarde van algemeen lichaamsbeeld, situationeel lichaamsbeeld, genitale tevredenheid, wens tot gespierdheid, mannelijkheid en seksuele frequentie op seksuele tevredenheid bij mannen? De volgende hypothesen worden getoetst: (1) Een positief algemeen lichaamsbeeld voorspelt een hogere seksuele tevredenheid (Purdon & Holdaway, 2006). (2) Een positief situationeel lichaamsbeeld voorspelt een hogere seksuele tevredenheid (Cash, 2002; Cash, Maikkula & Yamamiya, 2004). (3) Een hogere mate van genitale tevredenheid voorspelt een hogere seksuele tevredenheid (Ålgars et al. 2011; Reinholtz & Muehlenhard, 1995). (4) Een sterkere

wens tot gespierdheid voorspelt een lagere seksuele tevredenheid (Mischkind, Rodin, Silberstein & Striegel-Moore, 1986; Daniel & Bridges, 2013). (5) Een hogere mate van mannelijkheid voorspelt een hogere seksuele tevredenheid (Daniel & Bridges, 2013). (6) Een hogere seksuele frequentie voorspelt een hogere seksuele tevredenheid (Carpenter, Nathanson & Kim, 2009; McNulty & Fisher, 2008; Reinholtz & Muehlenhard, 1995).

Methode

Participanten & Procedure

159 mannen tussen de 18 en 67 jaar ($M = 24.49$, $SD = 6.08$) hebben aan deze studie deelgenomen. De participanten waren heteroseksuele mannen met een leeftijd boven de 18 jaar die in de afgelopen 6 maanden minstens één keer geslachtsgemeenschap hebben gehad met een vrouw. De proefpersonen zijn met behulp van flyers, posters en via internet gevraagd de vragenlijst in te vullen. Studenten konden deelnemen via een speciale website waarop alle lopende studies staan geregistreerd. Deze website is enkel voor hen toegankelijk. Studenten van de Universiteit Utrecht zijn verplicht in hun eerste jaar minimaal 10 uur te besteden aan deelname aan onderzoek. Voor participatie aan het huidige onderzoek bestond de beloning uit het ontvangen van een half proefpersoon uur. Daarnaast werden er onder alle participanten twee cadeaubonnen verloot. Voltooiing van de vragenlijst nam maximaal een half uur in beslag.

Het programma Limesurvey werd gebruikt om een online vragenlijst samen te stellen. Wanneer men op de link klikte werd een *informed consent* gegeven waarin het doel van het onderzoek werd uitgelegd, vrijwillige deelname en anonimiteit werden benadrukt en de inclusiecriteria werden beschreven. Vervolgens werd om toestemming voor het gebruik van de antwoorden gevraagd. Enkel een positief antwoord was mogelijk, anders moest de vragenlijst worden afgesloten. Daarop volgden vragenlijsten die genitale tevredenheid, algemeen lichaamsbeeld, situationeel lichaamsbeeld, mannelijkheid, wens tot gespierdheid en seksuele frequentie meten. Ook werden een aantal demografische vragen gesteld over leeftijd, relatie, relatieduur en opleidingsniveau.

Van de deelnemers had 67% ten tijde van het onderzoek een relatie, bij 44,4% van de deelnemers duurde deze relatie al langer dan een jaar en 24,1 % had al langer dan 3 jaar een relatie. Het opleidingsniveau was als volgt verdeeld: 1,3% VMBO, 7% HAVO, 22,2% VWO, 6,3% MBO, 22,8% HBO en 40,5 % WO.

Meetinstrumenten

Alle vragenlijsten zijn van het Engels in het Nederlands vertaald door middel van de vertaal-terugvertaal methode (terug vertaling door een persoon met Engels als moedertaal), tenzij anders vermeld.

Demografische/persoonlijke vragen. Participanten werden naar hun leeftijd en huidige of hoogst afgeronde opleiding gevraagd. Tevens werd gevraagd of de deelnemer momenteel een romantische relatie had en indien dit het geval was, hoe lang deze al duurde.

Algemeen lichaamsbeeld. De *Male Body Attitudes Scale* (MBAS) (Tylka, Bergeron & Schwartz, 2005) bestaat uit 24 items die de attitude ten opzichte van het lichaam meten. De items worden gescoord op een 6-punt Likert schaal (1 = *nooit* tot 6 = *altijd*), waarbij hogere scores een negatievere attitude weerspiegelen. Een voorbeeld item van de MBAS is: ‘Ik vind dat ik te weinig spieren heb’. Door Tylka, Bergeron en Schwartz (2005) werd een hoge betrouwbaarheid voor de schaal gevonden ($\alpha = .87$). Daarnaast werd een goede construct, concurrent en discriminante validiteit gevonden (Tylka, Bergeron & Schwartz, 2005). De Cronbach’s alfa van de totale vragenlijst in het huidige onderzoek was .86.

Genitale tevredenheid. De *Male Genital Self-Image Scale* (MGSIS) (Herbenick, Schick, Reece, Sanders & Fortenberry, 2013) bestaat uit 7 items en meet de mate van tevredenheid met de penis. De items worden gescoord op een 4-punt Likert schaal (1 = *sterk mee oneens* tot 4 = *sterk mee eens*) waarbij hogere scores een positiever zelfbeeld weerspiegelen. Een voorbeelditem van de MGSIS is: ‘Ik ben tevreden met de grootte van mijn genitaliën’. Herbenick en collega’s (2013) rapporteren hoge betrouwbaarheid ($\alpha = .81$) en goede construct en discriminante validiteit. De Cronbach’s alfa in het huidige onderzoek was .82.

Wens tot gespierdheid. De *Drive for Muscularity Scale* (DMS) (McCreary & Sasse, 2000) meet attitudes en gedrag met betrekking tot de tevredenheid met gespierdheid (McCreary & Sasse, 2000). De lijst bestaat uit 15 items die worden gescoord op een 6-punt Likert schaal (1 = *altijd* tot 6 = *nooit*). De scores op de items worden opgeteld, waarbij een hogere totaal score een lagere wens tot gespierdheid impliceert. Uit een factoranalyse van McCreary, Sasse, Saucier en Dorsch (2004) blijken twee onderliggende schalen: attitudes over eigen gespierdheid en gedrag dat de wens om breder te worden weerspiegelt. Voor het huidige onderzoek worden enkel de items van de gedragsschaal afgenomen (7 items). Een voorbeelditem van de gedragsschaal van de DMS is: ‘Ik hef gewichten om gespierder te worden’. Deze items golden in dit onderzoek als aanvulling op de MBAS, die de attitude over

het lichaam voldoende in kaart brengt (Tylka, Bergeron & Schwartz, 2005) maar onvoldoende informatie geeft over het daadwerkelijke gedrag dat vertoond wordt om gespierder te worden. De auteurs vonden voldoende construct (convergente) en discriminante validiteit en rapporteren een Cronbach's alfa van .81 voor de gedragsschaal (McCreary et al., 2004). De Cronbach's alfa in het huidige onderzoek was .89.

Situationeel lichaamsbeeld. De *Male Body Image Self-Consciousness Scale* (M-BISC) (McDonagh, Morrison & McGuire, 2008) meet met 17 items lichaamsbewustzijn tijdens seksuele intimiteit. De items worden gescoord op een 5-punt Likert schaal (1 = *helemaal niet mee eens* tot 5 = *helemaal mee eens*) waarbij een hoge score een hoge mate van zelfbewustzijn van het lichaamsbeeld impliceert. Een voorbeeld item van de M-BISC is: 'Tijdens seks maak ik me zorgen dat mijn partner mijn borst niet gespierd genoeg vindt'. Zoals gebleken uit eerder onderzoek is de Cronbach's alfa van deze vragenlijst hoog ($\alpha = .92$) (McDonagh, Morrison, & McGuire, 2008). De Cronbach's alfa in het huidige onderzoek was eveneens .92.

Mannelijkheid. De *Personal Attributes Questionnaire* (PAQ) (Spence & Helmreich, 1978), bestaande uit 24 items, meet abstracte persoonlijkheidstrekken die per geslacht verschillen. Er zijn 3 subschalen te onderscheiden met ieder 8 items; mannelijkheid, mannelijk- vrouwelijkheid en vrouwelijkheid. Voor dit onderzoek wordt alleen de mannelijkheidsschaal gebruikt. De items moeten worden gescoord op een 5-punt Likert schaal (1 = *helemaal niet* tot 5 = *erg*) waarbij de respondent aangeeft in welke mate een bepaalde trek op hem van toepassing is. Een hoge score op de mannelijkheidsschaal duidt op een hoge mate van mannelijkheid. Een voorbeeld item van de PAQ is: 'Ik ben heel erg onafhankelijk'. Zoals gebleken uit eerder onderzoek is de Cronbach's alfa van deze subschaal .70 (Spence & Helmreich, 1978). De Cronbach's alfa in het huidige onderzoek was .73.

Seksuele tevredenheid. De *Golombok Rust Inventory of Sexual Satisfaction* (GRISS) (Rust & Golombok, 1986) meet met 28 items seksuele tevredenheid en seksueel functioneren. De vragenlijst is in het Nederlands vertaald (ter Kuile, Vroege, & van Lankveld, 1993). Een voorbeeld item is: 'Verliest u uw erectie tijdens gemeenschap?'. De items worden gescoord op een 5-punt Likert schaal (1 = *altijd* tot 5 = *nooit*), waarbij een lage score op ernstige seksuele problemen duidt. Uit eerder onderzoek is een goede betrouwbaarheid ($\alpha = .87$) en voldoende validiteit gebleken (Ter Kuile, Lankveld, Kalkhoven, & van Egmond, 1999). De Cronbach's alfa in het huidige onderzoek was eveneens .87.

Seksuele frequentie. De *Sexual Frequency Scale* (SFS) (McCabe & Taleporos, 2003) meet de frequentie van een aantal seksuele handelingen in de afgelopen 6 maanden. Er kan

geantwoord worden op een 5-puntsschaal (1 = *nooit* tot 5 = *meer dan 20 keer*). Er zijn twee categorieën te onderscheiden: de solocategorie (masturbatie & erotische films/tijdschriften bekijken) en de gezamenlijke categorie (zoenen, naakt knuffelen, orale seks, geslachtsgemeenschap). Scores voor deze vragenlijst liggen tussen 6 en 30 waarbij een hoge score duidt op een hoge seksuele frequentie. De Cronbach's alfa in het huidige onderzoek was .76.

Resultaten

Alle beschreven analyses zijn uitgevoerd met behulp van SPSS voor Windows, versie 21.0 (IBM, 2012). Voor aanvang van het onderzoek is een power analyse uitgevoerd om het benodigde aantal proefpersonen vast te stellen. Uitgaande van een f-test met een alfa van .05, effect size van .15, power van .95 en 6 onafhankelijke variabelen, bedraagt het minimaal aantal proefpersonen 146. Aan het onderzoek hebben 159 mannen deelgenomen, waarvan een deelnemer werd geïdentificeerd als uitschieter. Deze deelnemer week ± 3 standaard deviaties af van het gemiddelde, wat ook in eerder onderzoek als legitieme reden werd aangenomen om proefpersonen uit de data te verwijderen (Osborne & Overbay, 2004). Uiteindelijk zijn er 158 deelnemers meegenomen in de analyse.

Voorafgaande analyses zijn uitgevoerd om te onderzoeken of aan de assumpties van normaliteit, lineariteit en homoscedasticiteit is voldaan. Daarnaast zijn de correlaties tussen de voorspellende variabelen onderzocht. Alle correlaties zijn zwak tot matig, variërend tussen $r = .01, p < .001$ en $r = .49, p < .001$. Dit indiceert dat multicollineariteit hoogstwaarschijnlijk geen probleem vormt (Tabachnick & Fidell, 2007). Zie Tabel 1 voor beschrijvende statistieken en correlaties.

Gezien het gebrek aan eerder empirisch onderzoek zijn er geen *a priori* hypothesen opgesteld. Om deze reden is gekozen de variabelen aan het model toe te voegen middels de backward methode (Field, 2010). Hiermee is onderzocht of algemeen lichaamsbeeld, genitale tevredenheid, wens tot gespierdheid, situationeel lichaamsbeeld, mannelijkheid en seksuele frequentie voorspellers zijn voor seksuele tevredenheid. Vervolgens is het model gecrossvalideerd door data te splitten waaruit bleek dat het originele model goed generaliseerd.

Tabel 1. *Correlaties, Gemiddelden en Standaard Afwijkingen (N = 158)*

	1	2	3	4	5	6	7
1. Algemeen lichaamsbeeld	-						
2. Genitale tevredenheid	-.26**	-					
3. Mannelijkheid	-.27**	.25**	-				
4. Situationeel lichaamsbeeld	.49**	-.45**	-.24**	-			
5. Wens tot gespierdheid	-.10	.03	-.03	-.10	-		
6. Frequentie	-.03	.15	.10	-.24**	.14	-	
7. Seksuele tevredenheid	-.18**	.41**	.25**	-.51**	.31**	.43**	-
<i>M</i>	56.16	21.86	28.37	25.22	36.47	24.85	117.92
<i>SD</i>	13.93	3.08	4.43	8.13	6.38	4.50	10.97
Bereik schaal score	24-144	7-28	8-40	17-85	15-90	6-30	28-140
Cronbach's alfa's	.87	.81	.73	.92	.89	.76	.87

* $p < .05$. ** $p < .01$.

De zes onafhankelijke variabelen verklaarden 47% van de variantie in seksuele tevredenheid ($F(6, 157) = 21.97, p < .001$). In het best passende model zijn genitale tevredenheid, situationeel lichaamsbeeld, wens tot gespierdheid en seksuele frequentie significante voorspellers. Dit komt overeen met de hypothesen over de desbetreffende variabelen. Voor algemeen lichaamsbeeld en mannelijkheid zijn de hypothesen niet bevestigd. Zie Tabel 2 voor een overzicht van de regressiecoëfficiënten op seksuele tevredenheid.

Tabel 2. *Regressiecoëfficiënten op Seksuele Tevredenheid*

Onafhankelijke variabelen	<i>b</i>	<i>SE</i>	β	<i>t</i>
Algemeen lichaamsbeeld	.09	.06	.12	1.66
Genitale tevredenheid	.70	.24	.20	2.93**
Mannelijkheid	-.34	.23	-.13	-1.46
Situationeel lichaamsbeeld	-.49	.10	-.36	-4.75**
Wens tot gespierdheid	.41	.10	.24	3.96**
Frequentie	.67	.15	.28	4.42**

Noot: $R^2 = .466$

* $p < .05$. ** $p < .01$.

Discussie

Er is nog maar weinig onderzoek gedaan naar de onderliggende factoren van seksuele tevredenheid bij mannen. Met het huidige onderzoek is geprobeerd een antwoord te vinden op de vraag: wat is de voorspellende waarde van algemeen lichaamsbeeld, situationeel lichaamsbeeld, genitale tevredenheid, wens tot gespierdheid, mannelijkheid en seksuele

frequentie op seksuele tevredenheid bij mannen? Er werd van al deze variabelen verwacht dat ze zouden bijdragen aan een hogere mate van seksuele tevredenheid. Enkel van de wens tot gespierdheid werd verwacht dat dit zou interfereren met seksuele tevredenheid. De resultaten van het huidige onderzoek impliceren dat mannen die tevreden zijn met hun genitaliën en hun lichaam tijdens de seks, een lage wens tot gespierdheid rapporteren en vaker seks hebben, tevredener zijn over hun seksleven. Hoe mannen over het algemeen denken over hun lichaam en de mate van mannelijkheid die zij rapporteren, had geen gevolgen voor hun seksuele tevredenheid. Samen verklaren deze variabelen 47% van de mate van seksuele tevredenheid bij mannen, dit is nog niet eerder in onderzoek naar voren gekomen.

Hoe mannen over het algemeen denken over hun lichaam, bepaald niet hun seksuele tevredenheid. Dit wordt ondersteund door eerder gedaan onderzoek van Daniël en Bridges (2013). Ook in dat onderzoek werd geen effect van lichaamsbewustzijn en schaamte voor het eigen lichaam gevonden op seksuele tevredenheid. Als mogelijke verklaring gaven de onderzoekers dat het waarschijnlijker was dat een situationele lichaamsbeleving meer invloed zou hebben op seksuele tevredenheid. Ook Cash (2002) pleit voor een onderscheid tussen situationeel en algemeen lichaamsbeeld.

Dit onderscheid wordt door het huidige onderzoek inderdaad bevestigd, gezien situationeel lichaamsbeeld wel voorspelt in welke mate mannen tevreden zijn over hun seksleven in tegenstelling tot algemeen lichaamsbeeld. Mogelijkerwijs is het zo dat men zich tijdens een seksuele situatie meer bewust is van het eigen lichaam dan in het dagelijks leven en men zichzelf ook kritischer zal beoordelen. Masters en Johnson (1970) noemen dit verschijnsel *spectatoring*. Dit hogere zelfbewustzijn kan interfereren met het ontspannen genieten en waarderen van de seks op dat moment. Het kan ervoor zorgen dat mannen seksueel tevredener zijn wanneer zij zich minder zorgen maken over hun lichaam tijdens de seks.

Bij gebrek aan onderzoek met een mannelijke steekproef is ook gekeken naar onderzoek bij vrouwen. Wanneer men de literatuur bekijkt waarbij hetzelfde is onderzocht in een vrouwelijke steekproef, zal men vinden dat een positief algemeen lichaamsbeeld ook in verband staat met een hogere seksuele tevredenheid (Van den Brink et al., 2013; Woertman & Van den Brink, 2012).

Dit is opvallend; uit de resultaten van het huidige onderzoek zou men kunnen veronderstellen dat het algemene lichaamsbeeld bij mannen geen rol speelt bij seksuele tevredenheid maar wel het lichaamsbeeld tijdens seks. Een mogelijke verklaring voor dit schijnbaar tegenstrijdige resultaat wordt gegeven door Murnen en Don (2012). Zij stellen dat

bij mannen de focus meer ligt op het mannelijk handelen in plaats van een mannelijk uiterlijk. Dit in tegenstelling tot vrouwen, waarbij een grote focus ligt op een vrouwelijk uiterlijk. Het lichaam dient bij het mannelijk handelen een functionele rol. Een gespierd lichaam zou een hulpmiddel zijn bij het dominant en actiegericht handelen. Mannen maken zich gedurende de dag minder zorgen over het lichaam dan vrouwen (Murnen & Don, 2012) maar het huidige onderzoek wijst erop dat zodra zij zich in een seksuele situatie bevinden dit wel een rol speelt. Wellicht omdat zij nu mede van hun lichaam afhankelijk zijn om een goede mannelijke rol aan te nemen gedurende de geslachtsgemeenschap (zoals eerder genoemd: het krijgen van een erectie en uiteindelijk een orgasme; Gross, 1992). Dit kan mogelijk ook verklaren waarom genitale tevredenheid wel een voorspellende waarde heeft voor seksuele tevredenheid, gezien de geslachtsdelen gedurende het dagelijks leven geen rol spelen maar pas tijdens geslachtsgemeenschap. Men zou dit daarom wellicht ook kunnen zien als een onderdeel van situationeel lichaamsbeeld.

Wat het aannemen van deze mogelijke verklaring bemoeilijkt is het feit dat in het huidige onderzoek ook mannelijkheid is gemeten en dat dit geen rol lijkt te spelen bij seksuele tevredenheid. Naar aanleiding van bovenstaande verklaring en eerder uitgevoerd onderzoek (Daniël & Bridges, 2013) zou men het tegenovergestelde verwachten. De verklaring voor dit uitblijvende effect kan mogelijk worden gezocht in cultuurverschillen. Het onderzoek waar wel een invloed werd gevonden van mannelijkheid is uitgevoerd onder Amerikaanse studenten (Daniël & Bridges, 2013). Het huidige onderzoek is uitgevoerd in een Nederlandse populatie. Er is onderzoek gedaan naar cultuurverschillen van geslachtsrollen en de mate van mannelijkheid of vrouwelijkheid van een samenleving (Hofstede, 1991). Hier werd gevonden dat de Nederlandse populatie overwegend vrouwelijke kenmerken vertoont, zeker in vergelijking met de Amerikaanse maatschappij. Ook is er veel overlap in de vrouwelijke en mannelijke geslachtsrol. De druk vanuit de maatschappij op mannen om zich conform hun geslachtsrol te gedragen is in Nederland dus lager dan in andere delen van de wereld.

Ander onderzoek in een Nederlandse steekproef kwam met een soortgelijk resultaat. Hier werd gekeken naar stress als resultaat van het gevoel niet te voldoen aan de eisen behorende bij het geslacht. Het onderzoek toonde aan dat mannen nauwelijks stress ervaren. Met andere woorden: mannen voelen weinig druk om zich te gedragen naar de stereotype mannelijke rol in de samenleving (van Well, Kolk & Arrindell, 2010). Ook deze resultaten werden vergeleken met Amerikaanse onderzoeken en hier ervoeren de mannen veel meer stress. Echter, op een enkel gebied ervaren Nederlandse mannen meer stress en dat is op de fysieke adequaateheidschaal. Deze schaal omvat onder andere fysieke fitheid en seksuele

bekwaamheid. Dit zou dus kunnen verklaren waarom mannelijkheid geen effect heeft op seksuele tevredenheid, want mannelijkheid speelt in de Nederlandse samenleving een minder sterke rol. Nederlandse mannen hechten het meeste waarde aan het vervullen van hun fysieke mannelijke rol. Dit zou kunnen verklaren waarom er wel een effect wordt gevonden van seksueel lichaamsbeeld en niet van mannelijkheid. Echter is dit een mogelijke verklaring, er is meer onderzoek nodig om deze vermoedens te bevestigen en verder te exploreren.

Een laatste punt wat aandacht verdient, zijn seksuele frequentie en genitale tevredenheid. Hoeveel seks een man heeft, bepaald inderdaad mede hoe tevreden hij is over zijn seksleven. Dit was te verwachten aan de hand van bestaand onderzoek (Reinholtz & Muehlenhard, 1995). Hetzelfde geldt voor genitale tevredenheid. Eerder onderzoek toonde eveneens aan dat er een relatie is tussen genitale tevredenheid en seksuele tevredenheid (Ålgars et al., 2011; Reinholtz & Muehlenhard, 1995). Dit ondersteund dus het idee dat hoe tevreden de man is met zijn geslachtsdelen, zowel het uiterlijk als het functioneren, mede bepaald hoe hij de seks ervaart. Zoals eerder genoemd worden seksuele frequentie en genitale tevredenheid (met name de mogelijkheid tot het krijgen van een erectie) bij mannen in de praktijk vaak als graadmeter gebruikt voor seksuele tevredenheid (Daker-White, 2002). Echter ondersteunen de resultaten van het huidige onderzoek de mening dat deze zienswijze te beperkt is (Carpenter, Nathanson & Kim, 2009; McNulty & Fisher, 2008). De grootste voorspeller van seksuele tevredenheid in de huidige steekproef is situationeel lichaamsbeeld, en niet seksuele frequentie of genitale tevredenheid. Binnen de onderzoekswereld zal er dus mogelijk een verschuiving moeten plaatsvinden in het bepalen van seksuele tevredenheid aan de hand van subjectieve maten in plaats van objectieve maten.

Vervolgonderzoek

Naast de focus op subjectieve maten kan vervolgonderzoek zich richten op het exploreren van de rol van seksuele frequentie. In het huidige onderzoek is seksuele frequentie uitgevraagd en bestaat de vragenlijst uit een solo-categorie en een gezamenlijke categorie. Echter werden deze categorieën te beknopt uitgevraagd en daarom is ervoor gekozen niet te kijken naar het effect van de afzonderlijke schalen. Het zou interessant zijn om uitgebreider onderzoek te doen naar de invloed van soloseks in vergelijking met gezamenlijke seks op seksuele tevredenheid. Zeker omdat eerder onderzoek naar de invloed van porno kijken een negatieve samenhang liet zien met het mannelijk lichaamsbeeld en tevredenheid over het eigen lichaam (Morrison et al., 2006; Lee, 1996).

Ook kan in vervolgonderzoek vaker onderscheid worden gemaakt tussen situationeel en algemeen lichaamsbeeld. Eerder onderzoek heeft uitgewezen dat wanneer men de attitudes van vrouwen over hun lichaam in een seksuele situatie verbetert, men zich minder bewust is van het lichaam in die situatie en meer kan genieten waardoor seksuele tevredenheid wordt vergroot (Grant & Cash, 1995). Meer onderzoek naar de mogelijke overeenkomsten en verschillen met mannelijke seksuele tevredenheid en de rol van situationeel lichaamsbeeld is noodzakelijk.

Limitaties

Bij interpretatie van de resultaten van de huidige studie moeten een aantal beperkingen in acht worden genomen. Een limitatie van deze studie is mogelijk de homogeniteit van de steekproef; deze bestaat voornamelijk uit mannen tussen de 20 en 30 jaar die hoogopgeleid zijn. Onderzoek naar de seksuele tevredenheid bij mannen van middelbare leeftijd en ouder wijst uit dat zij minder seks hebben en ook minder vaak een erectie krijgen maar desondanks niet minder tevreden zijn (Schiavi, 1996). Het huidige onderzoek wijst uit dat dit wel twee factoren zijn die mede de seksuele tevredenheid bepalen. Mogelijk zijn er andere mechanismen die ten grondslag liggen aan seksuele tevredenheid op oudere leeftijd. De resultaten van de huidige studie zijn veelzeggend over de leeftijdsgroep van 20 tot 30 jaar maar kunnen niet zonder meer worden gegeneraliseerd naar mannen van andere leeftijdsgroepen.

Hetzelfde geldt voor opleidingsniveau; mannen met een hoger opleidingsniveau zijn over het algemeen meer tevreden over hun seksleven (Haavio-Mannila & Kontula, 1997). Ook ervaren mannen met een lager opleidingsniveau meer seksuele disfuncties zoals erectiestoornissen (Carpenter, Nathanson & Kim, 2009). Mogelijk spelen bij laagopgeleide mannen andere aspecten een rol. Dit maakt generalisatie van de onderzoeksresultaten naar deze groep moeilijk.

Daarnaast is het door eerder onderzoek aangetoond dat mensen die vrijwillig meedoen aan onderzoek naar seksualiteit vaak een hoger seksueel functioneren rapporteren, een hoger seksueel zelfvertrouwen hebben en seksuele sensatiezoekers zijn (Wiederman, 1999). Dit zou bijvoorbeeld de resultaten op de frequentie maat kunnen hebben beïnvloed waardoor deze resultaten niet gelden voor de gehele populatie. Ook hebben alle deelnemers hun eigen antwoorden ingevuld en kan er sprake zijn geweest van sociale wenselijkheid bij het beantwoorden van de vragen. Echter is er onderzoek wat stelt dat data die via het Internet

worden verzameld soortgelijke resultaten produceren als data die op de traditionele manier worden verzameld (Epstein, Klinkenberg, Wiley, & McKinley, 2001).

Klinische Implicaties

Ondanks deze beperkingen zullen het huidige onderzoek en mogelijk vervolgonderzoek bijdragen aan het verbreden van het begrip van mannelijke seksuele tevredenheid. Er zal zo meer kennis beschikbaar komen over de onderliggende mechanismen van dit begrip, waardoor adequatere behandelplannen kunnen worden ontwikkeld. Dit is van belang voor de klinische praktijk, waarin nog te vaak mannen niet doeltreffend kunnen worden geholpen met hun seksuele problemen. Zoals eerder genoemd hebben geneesmiddelen lang niet altijd het gewenste effect. Onderzoek van Grant en Cash (1995) heeft de werkzaamheid van *cognitive-behavioral body-image therapy* aangetoond, waarbij het lichamelijke zelfbewustzijn tijdens de seks wordt verminderd en hierdoor het seksueel functioneren verbeterd. Ook uit het huidige onderzoek blijkt dat het situationele lichaamsbeeld de beste voorspeller is voor seksuele tevredenheid. De klinische praktijk zal minder moeten focussen op erectieproblemen en frequentiematen en meer op de subjectieve beleving van seks.

De lichaamsbeleving van zowel mannen als vrouwen is veelzeggend voor de algemene kwaliteit van leven, inclusief de kwaliteit van het seksleven (Ålgars et al., 2011; Cash, 2004; Woertman & van den Brink, 2012). Bovendien wordt in de huidige maatschappij het mannelijk lichaamsbeeld steeds belangrijker en is het van belang meer inzicht te verkrijgen in welke invloed dit heeft op verschillende aspecten van het dagelijks leven (Pope, Olivardia, Gruber & Borowiecki, 1999). Dit inzicht is noodzakelijk voor een adequate behandeling van seksuele problemen bij mannen waarbij geen lichamelijke oorzaak gevonden kan worden. Moge dit onderzoek het begin zijn een grotere beweging binnen de onderzoekswereld naar de onderliggende mechanismen van mannelijke seksuele tevredenheid, waardoor het algemeen welzijn van mannen kan worden vergroot.

Referenties

- Ålgars, M., Santtila, P., Jern, P., Johansson, A., Westerlund, M., & Sandnabba, N.K. (2011). Sexual body Image and its correlates: A population-based study of Finnish women and men. *International Journal of Sexual Health*, 23, 26 - 34. doi:10.1080/19317611.2010.509692
- Althof, S. E. (1999). New roles for sex therapists: Integrating medical and psychological

- treatments. In A comparison of subjective and physiological measures of mechanically produced and erotically produced erections (or, is an erection an erection?). L. Delizonna, John P. Wincze, Brett T. Litz, Timothy A. Brown, David H. Barlow, L. (2001). *Journal of Sex & Marital Therapy*, 27, 21-31. doi: 10.1080/00926230152035822
- Althof, S. E. (2002). When an erection alone is not enough: Biopsychosocial obstacles to lovemaking. *International Journal of Impotence Research*, 14, S99 – S104. doi:10.1111/j.1743-6109.2011.02319.x
- Basson, R. (2000). A model of women's sexual arousal. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 28, 1 – 10. doi:10.1080/009262302317250963
- Cafri, G., Thompson, J.K. (2004). Measuring Male Body Image: A Review of the Current Methodology. *Psychology of Men & Masculinity*, 5, 18 – 29. doi:10.1037/1524-9220.5.1.18
- Carpenter, L. M., Nathanson, C. A., & Kim, J. Y. (2009). Physical women, emotional men: Gender and sexual satisfaction in midlife. *Archives of Sexual Behavior*, 38, 87 – 107. doi:10.1007/s10508-007-9215-y
- Cafri, C., Strauss, J., & Thompson, J. K. (2002). Male body image: Satisfaction and its relationship to psychological functioning using the somatomorphic matrix. *International Journal of Men's Health*, 1, 215 – 231. doi: 10.1016/S0747-5632(01)00002-4
- Cash, T. F. (2002). Cognitive-behavioral perspectives on body image. *Body image: A handbook of theory, research, and clinical practice*, 38-46.
- Cash, T. F., & Fleming, E. C. (2002). The impact of body-image experiences: Development of the Body Image Quality of Life Inventory. *International Journal of Eating Disorders*, 31, 455 – 460. doi: 10.1002/eat.10033
- Cash, T. F., Maikkula, C. L., & Yamamiya, Y. (2004). "Baring the body in the bedroom": Body image, sexual self-schemas, and sexual functioning among college women and men. *Electronic Journal of Human Sexuality*, 7, 1-9. doi:10.1080/00926239608404917
- Claudat, K., & Warren, C.S. (2014). Self-objectification, body self-consciousness during sexual activities and sexual satisfaction in college women. *Body Image*, 11, 500 – 515. doi:10.1016/j.bodyim.2014.07.006
- Daker-White, G. (2002). Reliable and valid self-report outcome measures in sexual (dys) function: a systematic review. *Archives of sexual behavior*, 31, 197-209. doi: 10.1023/A:1014743304566

- Daniel, S., & Bridges, S.K. (2013). The relationships among body image, masculinity, and sexual satisfaction in men. *Psychology of Men & Masculinity, 14*, 345 – 351. doi: 10.1037/a0029154
- Deaux, K. (1984). From individual differences to social categories: Analysis of a decade's research on gender. *American Psychologist, 39*, 105 – 116. doi: 10.3149/jgs.1402.209
- Epstein, J., Klinkenberg, W. D., Wiley, D., & McKinley, L. (2001). Insuring sample equivalence across Internet and paper-and-pencil assessments. *Computers in Human Behavior, 17*, 339-346. doi: 10.1016/S0747-5632(01)00002-4
- Field, A. (2010). *Discovering Statistics using SPSS* (3rd Edition). London, England: Sage.
- Fraley, R.C., Heffernan, M., Vicary, A.M., & Brumbaugh, C.C. (2011). The experiences in close relationships-relationship structures questionnaire: A method for assessing attachment orientations across relationships. *Psychological Assessment, 23*, 615–625. doi:10.1037/a0022898.
- Fraley, R. C., & Shaver, P. R. (2000). Adult romantic attachment: Theoretical developments, emerging controversies, and unanswered questions. *Review of General Psychology, 4*, 132–154. doi:10.1037/686-1089-2680.4.2.132.
- Gross, A. E. (1992). The male role and heterosexual behavior. In M. S. Kimmel & M. A. Messner (Eds.), *Men's lives*, 424 – 432. New York, NY: Macmillan. doi: 10.1111/j.1540-4560.1978.tb02542.x
- Grant, J. R., & Cash, T. F. (1996). Cognitive-behavioral body image therapy: Comparative efficacy of group and modest-contact treatments. *Behavior Therapy, 26*, 69-84. doi: 10.1016/S0005-7894(05)80083-8
- Herbenick, D., Schick, V., Reece, M., Sanders, S.A., & Fortenberry, J.D. (2013). The development and validation of the Male Genital Self-Image Scale: Results from a nationally representative probability sample of men in the United States. *Journal of Sexual Medicine, 10*, 1516-1525. doi:10.1111/jsm.12124
- Holmberg, D., & Blair, K. L. (2009). Sexual desire, communication, satisfaction, and preferences of men and women in same-sex versus mixed-sex relationships. *Journal of Sex Research, 46*, 57– 66. doi:10.1080/00224490802645294
- IBM Company (2012). *Statistical Package for the Social Sciences, version 21.0*. Armonk, NY: IBM Corporation
- Kiefer, A. K., & Sanchez, D. T. (2007). Scripting sexual passivity: A gender role perspective.

- Personal Relationships*, 14, 269-290. doi: 10.1111/j.1475-6811.2007.00154.x
- Labre, M. (2005). The male body ideal: Perspectives of readers and non-readers of fitness magazines. *Journal of Men's Health and Gender*, 2, 223–229. doi: 10.1016/j.jmhg.2005.03.001.
- Laumann, E. O., Paik, A., Rosen, R. C. (1999). Sexual dysfunction in the United States: Prevalence and predictors. *The Journal of the American Medical Association*, 281, 537 – 44. doi: 10.1001/jama.281.6.537.
- Lawrance, K. & Byers, E. S. (1995). Sexual satisfaction in long-term heterosexual relationships: the interpersonal exchange model of sexual satisfaction. *Personal Relationships*, 2, 267 – 285. doi: 10.1111/j.1475-6811.1995.tb00092.x
- Lee, P. A. (1996). Survey report: Concept of penis size. *Journal of Sex and Marital Therapy*, 22, 131–135. doi: 10.1080/00926239608404917
- Lever, J., Frederick, D. A., & Peplau, L. A. (2006). Does size matter? Men's and women's views on penis size across the life span. *Psychology of Men and Masculinity*, 7, 129–143. doi: 10.1037/1524-9220.7.3.129
- Masters, W. H., & Johnson, V. E. (1970). *Human sexual inadequacy*. In Daniel, S., & Bridges, S.K. (2013). The relationships among body image, masculinity, and sexual satisfaction in men. *Psychology of Men & Masculinity*, 14, 345 – 351. doi: 10.1037/a0029154
- McCreary, D.R., Sasse, D.K. (2000). An Exploration of the Drive for Muscularity in Adolescent Boys and Girls. *Journal of American College Health*, 48, 297 – 304. doi: 10.1080/07448480009596271
- McCreary, D., Sasse, D., Saucier, D., & Dorsch, K. (2004). Measuring the drive for muscularity: Factorial validity of the Drive for Muscularity Scale in men and women. *Psychology of Men and Masculinity*, 5, 49–58. doi:10.1037/1524-9220.5.1.49
- McDonagh, L. K., Morrison, T. G., & McGuire, B. E. (2010). Male Body Image Self Consciousness Scale. *Handbook of sexuality-related measures*, 116-117. doi: 10.3149/jms.1603.253
- McNulty, J. K., & Fisher, T. D. (2008). Gender differences in response to sexual expectancies and changes in sexual frequency: A short-term longitudinal study of sexual satisfaction in newly married couples. *Archives of Sexual Behavior*, 37, 229-240. doi: 10.1007/s10508-007-9176-1
- Mishkind, M.E., Rodin, J., Silberstein, L.R., Striebel-Moore, R.H. (1986). The embodiment

- of masculinity: Cultural, psychological, and behavioral dimensions. *American Behavioral Scientist*, 29, 545 – 562. doi: 10.1177/000276486029005004
- Montemurro, B., & Gillen, M.M. (2013) Wrinkles and sagging flesh: Exploring transformations in women's sexual body image. *Journal of Women & Aging*, 25, 3-23. doi: 10.1080/08952841.2012.720179
- Morrison, T. G., Bearden, A., Ellis, S. R., & Harriman, R. (2005). Correlates of genital perceptions among Canadian post-secondary students. *Electronic Journal of Human Sexuality*, 8. Retrieved from <http://www.ejhs.org/volume8/GenitalPerceptions.htm>
- Morrison, T. G., Ellis, S. R., Morrison, M. A., Bearden, A., & Harriman, R. L. (2007). Exposure to sexually explicit material and variations in body esteem, genital attitudes, and sexual esteem among a sample of Canadian men. *The Journal of Men's Studies*, 14, 209-222. doi: 10.3149/jms.1402.209
- Murnen, S. K., & Don, B. P. (2012). Body image and gender roles. *Encyclopedia of body image and human appearance*, 1, 128-134. doi :10.1016/j.bodyim.2014.09.005
- Osborne, J. W. & A. Overbay (2004). The power of outliers (and why researchers should always check for them). *Practical Assessment, Research & Evaluation*, 9, 1 – 12. doi: 10.1111/j.1540-4560.1978.tb02542.x
- Pope, H. G., Olivardia, R., Gruber, A., & Borowiecki, J. (1999). Evolving ideal of male body image as seen through action toys. *International Journal of Eating Disorders*, 26, 65–72. doi:10.1002/(SICI)1098-108X(199907)26:1<65::AID-EAT8>3.0.CO;2-D
- Pope, H. G., Philips, K. A., & Olivardia, R. (2000). *The Adonis complex: The secret crisis of male body obsession*. New York: Free Press
- Purdon, C., & Holdaway, L. (2006). Non-erotic thoughts: Content and relation to sexual functioning and sexual satisfaction. *Journal of Seks Research*, 43, 154 – 162. doi: 10.1080/00224490609552310
- Reinholtz, R. K., & Muehlenhard, C. L. (1995). Genital perceptions and sexual activity in a college population. *Journal of Sex Research*, 32, 155–165. doi: 10.1080/00224499509551785
- Rust, J., & Golombok, S. (1986). The GRISS: A psychometric instrument for the assessment of sexual dysfunction. *Archives of Sexual Behavior*, 15, 157-165. doi:10.1007/bf01542223
- Schiavi, R. C. (1996). Sexuality and male aging: From performance to satisfaction. *Sexual and Marital Therapy*, 11, 9-13. doi: 10.1080/02674659608404279
- Spence, J.T., & Helmreich, R.L. (1978). *Masculinity and femininity: Their psychological*

- dimensions, correlates, and antecedents*. Austin, TX : University of Texas Press.
doi:10.1017/s0033291700053782
- Tabachnick, B.G., & Fidell, L.S. (2007). *Using Multivariate Statistics* (5th Edition). Boston: Pearson Education.
- Tantleff-Dunn, S. (2001). Breast and chest size: Ideals and stereotypes through the 1990s. *Sex Roles*, 45, 231–242. doi: 10.1023/A:1013505928458
- Tantleff-Dunn, S., & Thompson, J. K. (2000). Breast and chest size satisfaction: Relation to overall body image and self-esteem. *Eating Disorders*, 8, 241–246. doi: 10.1080/10640260008251231
- Ter Kuile, M.M., van Lankveld, J.J.D.M., Kalkhoven, P., & van Egmond, M. (1999). The Golombok Rust Inventory of Sexual Satisfaction (GRISS): Psychometric properties within a Dutch population. *Journal of Sex and Marital Therapy*, 25, 59-71.
doi: 10.1080/00926239908403977
- Thompson, J.K. (2004). The (mis)measurement of body image: Ten strategies to improve assessment for applied and research purposes. *Body Image*, 1, 7 – 14. doi: 10.1016/S1740-1445(03)00004-4
- Tiefer, L. (2001). A new view of women’s sexual problems: Why new? Why now? *Journal of Sex Research*, 38, 89 – 96. doi: 10.1080/00224490109552075
- Tylga, T.L., Bergeron, D., & Schwartz, J.P. (2005). Development and psychometric evaluation of the Male Body Attitude Scale (MBAS). *Body Image*, 2, 161-175.
doi: 10.1016/j.bodyim.2005.03.001
- Van den Brink, F., Smeets, M. A. M, Hessen, D. J., Talens, J. G., & Woertman, L. (2013). Body Satisfaction and Sexual Health in Dutch Female University Students. *Journal of Sex Research*, 50, 786 – 794. doi:10.1080/00224499.2012.684250
- Van Lankveld, J.J., & van Koevering, G. (2003). Predictive validity of the Golombok Rust Inventory of Sexual Satisfaction (GRISS) for the presence of sexual dysfunctions within a Dutch urological population. *International Journal of Impotence Research*, 15, 110-116. doi: 10.1038/sj.ijir.3900966
- Van Lankveld, J.J.D.M., & ter Kuile, M.M. (1999). The Golombok Rust Inventory of Sexual Satisfaction (GRISS): Predictive validity and construct validity in a Dutch population. *Personality and Individual Differences*, 26, 1005-1023. doi:10.1037/t06438-000
- Van Well, S., Kolk, A. M., & Arrindell, W. A. (2005). Cross-cultural validity of the masculine and feminine gender role stress scales. *Journal of personality assessment*, 84, 271-278. doi: 10.1207/s15327752jpa8403_06

Wiederman, M. W. (1999). Volunteer bias in sexuality research using college student participants. *Journal of Sex Research*, 37, 60 – 68. doi: 10.1080/00224499909551968

Bijlage 1

Wervingstekst Proefpersonensite Universiteit Utrecht

Mannen opgelet! Direct 0.5 ppu verdienen met leuk online vragenlijstonderzoek naar lichaamsbeeld en seksualiteit.

Voor dit onderzoek zoeken we heteroseksuele mannen van boven de 18 die minstens 1x geslachtsgemeenschap hebben gehad in de afgelopen 6 maanden. Invullen van de online vragenlijst duurt maximaal 30 minuten!

Ben jij een heteroseksuele man van boven de 18? En heb je minstens 1x geslachtsgemeenschap gehad in de afgelopen 6 maanden? Dan zoeken wij jou! Voor deze masterthesis onderzoeken we door middel van een aantal vragenlijsten de invloed van verschillende dimensies van lichaamsbeeld, oftewel hoe jij denkt en je voelt over je lichaam, op seksuele tevredenheid. Het invullen duurt 20 tot 30 minuten en je ontvangt er 0.5 ppu voor.

Informed Consent

Beste deelnemer,

Bedankt voor je deelname aan ons onderzoek! Dit onderzoek wordt uitgevoerd in opdracht van de Universiteit Utrecht in het kader van een masterthesis. Het onderzoek bestaat uit 8 vragenlijsten over lichaamsbeeld en seksualiteit. Het invullen hiervan zal maximaal 30 minuten duren. Voor deze specifieke studie zijn wij alleen op zoek naar heteroseksuele mannen van 18 jaar en ouder die de afgelopen 6 maanden minimaal een keer seksueel contact hebben gehad.

De vragen zullen gaan over bepaalde aspecten van seksualiteit en gedachten en gevoelens die je hebt over je lichaam. Er bestaan geen goede of foute antwoorden. Belangrijk om te weten is dat alle informatie strikt vertrouwelijk en anoniem behandeld zal worden. Je gegevens zullen alleen door middel van een nummer verwerkt worden, welke is losgekoppeld van je persoonlijke gegevens. Deelname aan dit onderzoek is vrijwillig. Je bent vrij het onderzoek op ieder moment te beëindigen en de toestemming tot het gebruik van de al ingevulde data alsnog in te trekken.

Als dank voor je deelname verloten we onder de deelnemers twee Bol.com cadeaubonnen van 10 euro. Wil je kans maken op een bon, vul dan je e-mailadres in op de laatste pagina van dit onderzoek.

Debriefing

Hartelijk dank voor je deelname aan deze studie! Het doel van deze studie is het onderzoeken van verschillende dimensies van lichaamsbeeld op seksuele tevredenheid.

Hieronder zie je drie open vakjes.

Als je benieuwd bent naar de uitkomsten van dit onderzoek, kun je je e-mailadres intypen in het onderstaande vakje met nummer 1. Zodra de uitkomsten bekend zijn, krijg je een e-mail met een samenvatting van het onderzoek.

Als je kans wil maken op de bol.com bon, vul dan je e-mailadres in bij het onderstaande vakje met nummer 2.

Als je een half proefpersoonuur wil, vul dan je e-mailadres en studentnummer (!) in bij het vakje met nummer 3.

Indien je meer wil weten over het onderwerp of naderhand vragen hebt, kun je mailen naar L.J.Berkhout@uu.nl

Bijlage 2

Vragenlijsten

De volgende vragenlijsten zijn door de participanten ingevuld. De onderstaande volgorde van de lijsten is in overeenstemming met de volgorde zoals de participanten aangeboden kregen.

Demografische gegevens

1. Wat is je leeftijd?
2. Wat is je huidige of hoogst afgeronde opleiding?
3. Heb je momenteel een vaste, romantische relatie?
4. Indien je een vaste relatie hebt, hoe lang heb je deze al?

Male Body Attitude Scale (MBAS)

Hier volgen enkele vragen over jouw lichaamsbeeld. Kies elke keer de antwoordmogelijkheid die het beste weergeeft hoe jij over je lichaam denkt. Probeer niet te lang over een vraag na te denken.

1. Ik denk dat ik niet gespierd genoeg ben.
2. Ik vind dat mijn lichaam slanker zou moeten zijn.
3. Ik zou willen dat mijn armen sterker waren.
4. Ik ben tevreden over de zichtbaarheid van mijn buikspieren.
5. Ik vind mijn benen niet gespierd genoeg.
6. Ik vind dat mijn borst breder zou moeten zijn.
7. Ik vind mijn schouders te smal.
8. Ik maak me zorgen dat mijn buik te kwabbig is.
9. Ik vind dat mijn armen gespierder zouden moeten zijn (i.e., gespierder).
10. Ik voel me ontevreden over de algehele bouw van mijn lichaam.
11. Ik vind dat mijn kuiten gespierder zouden moeten zijn.

12. Ik zou willen dat ik langer was.
13. Ik vind dat ik teveel vet op mijn lichaam heb.
14. Ik vind mijn buik niet strak genoeg.
15. Ik vind dat mijn rug groter en uitgesprokener zou moeten zijn.
16. Ik vind dat mijn borst groter en uitgesprokener zou moeten zijn.
17. Ik ben tevreden over de zichtbaarheid van mijn armspieren.
18. Ik ben tevreden met de grootte en vorm van mijn lichaam.
19. Ik ben tevreden over mijn lengte.
20. Heeft het eten van snoep, taart, chips of ander calorierijkvoedsel je dik of zwak doen voelen?
21. Heb je je erg groot of dik gevoeld?
22. Heb je je geschaamd voor je lichaamsgrootte of lichaamsvorm?
23. Heb je je slecht gevoeld over de grootte of vorm van je lichaam toen je je spiegelbeeld zag (in een spiegel of raam).
24. Heb je je dermate zorgen gemaakt over je lichaamsgrootte of lichaamsvorm dat je het gevoel had dat je op dieet zou moeten?

Alle stellingen konden beantwoord worden aan de hand van een 6-puntschaal met de volgende antwoordmogelijkheden: 1=Nooit, 2=Nauwelijks, 3=Soms, 4=Vaak, 5=Meestal, 6=Altijd

Experiences in Close Relationships – Relationship Structures Questionnaire (ECR-RS)

De volgende vragen hebben betrekking op de relatie met je huidige vriendin of vrouw. Indien je momenteel geen relatie hebt, beantwoord deze vragen dan over iemand uit een voorgaande relatie of over iemand met wie je graag een relatie zou willen hebben.

1. Het helpt om met mijn partner te praten als ik me slecht voel
2. Ik bespreek mijn problemen en zorgen meestal met mijn partner

3. Ik praat alles uit met mijn partner
4. Ik vind het gemakkelijk om op mijn partner te vertrouwen
5. Ik voel me niet op mijn gemak als ik mezelf blootgeef aan mijn partner
6. Ik toon liever niet mijn diepste gevoelens aan mijn partner
7. Ik maak me er vaak zorgen over dat mijn partner niet echt om me geeft
8. Ik ben bang dat mijn partner me in de steek zal laten
9. Ik maak me zorgen dat mijn partner niet evenveel om mij zal geven als ik om hem/haar geef

Alle stellingen konden beantwoord worden aan de hand van een 7-puntschaal met de volgende antwoordmogelijkheden: 1=Sterk mee oneens, 2=Mee oneens, 3=Enigszins mee oneens, 4=Niet mee oneens/niet mee eens, 5=Enigszins mee eens, 6=Mee eens, 7=Sterk mee eens

Male Genital Self-Image Scale (MGSIS)

Deze vragenlijst gaat over hoe jij denkt over je genitaliën (penis en balzak). Kies de antwoordmogelijkheid die het best jouw mening weergeeft. Probeer niet te lang over het antwoord na te denken.

1. Ik voel me positief over mijn genitaliën
2. Ik ben tevreden met het uiterlijk van mijn genitaliën
3. Ik zou me comfortabel voelen om een seksuele partner naar mijn genitaliën te laten kijken
4. Ik ben tevreden met de grootte van mijn genitaliën
5. Ik vind dat mijn genitaliën werken zoals ze zouden moeten werken
6. Ik voel me comfortabel om een zorgverlener mijn genitaliën te laten onderzoeken
7. Ik schaam me **niet** voor mijn genitaliën

Alle stellingen konden beantwoord worden aan de hand van een 4-puntschaal met de volgende antwoordmogelijkheden: 1=Sterk mee oneens, 2=Oneens, 3=Eens, 4=Sterk mee eens

Personal Attributes Questionnaire (PAQ)

De vragen hieronder onderzoeken wat voor soort persoon jij denkt dat je bent. Kies de antwoordmogelijkheid die het beste bij je past.

1. Ik ben onafhankelijk
2. Ik ben actief
3. Ik ben competitief
4. Ik kan makkelijk beslissingen maken
5. Ik geef niet gemakkelijk op
6. Ik ben zelfverzekerd
7. Ik voel me superieur
8. Ik hou me staande onder druk

Alle stellingen konden beantwoord worden aan de hand van een 5-puntschaal met de volgende antwoordmogelijkheden: 1=Helemaal niet, 2=Weinig, 3=Gemiddeld, 4=Bovengemiddeld, 5=Zeer

Male Body Image Self Consciousness Scale (MBISC)

De volgende lijst bevat stellingen die gaan over hoe jij denkt over je lichaam tijdens seks. Kies de antwoordmogelijkheid die het beste weergeeft hoe jij over een stelling denkt. Probeer niet te lang over een antwoord na te denken.

1. Tijdens de seks maak ik me zorgen dat mijn partner mijn borst niet gespierd vindt
2. Tijdens seksuele activiteit is het moeilijk om niet te denken aan hoe onaantrekkelijk mijn lichaam is
3. Tijdens de seks maak ik me zorgen dat mijn partner mijn buik niet gespierd genoeg vindt
4. Ik zou me angstig voelen als ik een full-body massage zou krijgen van een partner
5. De eerste keer dat ik seks heb met een nieuwe partner zou ik me zorgen maken dat ze haar opwinding zal verliezen als ze mijn lichaam zonder kleren ziet

6. Ik zou me nerveus voelen als een partner mijn lichaam alvorens of na de seks zou gaan verkennen
7. Ik zou me zorgen maken over de lengte van mijn erecte penis tijdens fysiek intieme situaties
8. Tijdens de seks zou ik voorkeur hebben om onderop te liggen zodat mijn buik plat lijkt
9. Het ergste gedeelte van seks hebben is naakt zijn tegenover een ander persoon
10. Ik zou me zorgen maken over de grootte van mijn testikels als een partner ze zou zien
11. Ik zou er moeite mee hebben om een douche of bad te nemen met een partner
12. Tijdens seksuele activiteit zou ik bezorgd zijn over hoe mijn lichaam eruit ziet in de ogen van een partner
13. Als een partner haar hand op mijn billen zou leggen, zou ik denken: ‘ze kan mijn vet voelen’
14. Tijdens seksueel intieme situaties zou ik bezorgd zijn dat mijn partner mij te dik vindt
15. Ik zou me alleen comfortabel genoeg voelen om seks te hebben als het dermate donker zou zijn zodat mijn partner mijn lichaam niet duidelijk kan zien
16. Als een partner mij naakt zou zien, zou ik bezorgd zijn over de algehele gespierdheid van mijn lichaam
17. Het idee om seks te hebben zonder enige bedekking over mijn lichaam zorgt voor angst

Alle stellingen konden beantwoord worden aan de hand van een 5-puntschaal met de volgende antwoordmogelijkheden: 1=Sterk mee oneens, 2=Oneens, 3=Neutraal, 4=Mee eens, 5=Sterk mee eens

Drive for Muscularity Scale (DMS)

De volgende vragen gaan over jouw sport- en eetgedrag. Kies de antwoordmogelijkheid die het beste op jou van toepassing is. Probeer niet te lang na te denken over je antwoord.

1. Ik doe aan gewichtheffen om spiermassa op te bouwen
2. Ik gebruik proteïne- of energiesupplementen

3. Ik drink gewichtstoename- of proteïneshakes
4. Ik probeer zoveel mogelijk calorieën te consumeren op een dag als ik kan
5. Ik voel me schuldig wanneer ik een gewichtstraining mis
6. Andere mensen denken dat ik te vaak train met gewichten
7. Ik denk dat mijn trainingsschema interfereert met andere aspecten van mijn leven

Alle stellingen konden beantwoord worden aan de hand van een 6-puntschaal met de volgende antwoordmogelijkheden: 1=Altijd, 2=Erg vaak, 3=Vaak, 4=Soms, 5=Nauwelijks, 6=Nooit

Sexual Frequency Scale (SFS)

Deze lijst gaat over de frequentie van seksuele handelingen. Let goed op de tijdsaanduiding. Kies het antwoord dat op jou van toepassing is.

1. Masturbatie in de afgelopen 6 weken
2. Het bekijken van erotische films/tijdschriften in de afgelopen 6 maanden
3. Tongzongen in de afgelopen 6 maanden
4. Naakt knuffelen in de afgelopen 6 maanden
5. Orale seks in de afgelopen 6 maanden
6. Seksuele gemeenschap in de afgelopen 6 maanden

Alle stellingen konden beantwoord worden aan de hand van de volgende antwoordmogelijkheden: nooit, 1 keer, 2 tot 5 keer 6 tot 20 keer, meer dan 20 keer

Golombok Rust Inventory of Sexual Satisfaction (GRISS)

In deze lijst vind je een aantal vragen over de seksuele relatie met je partner. Kies het antwoord dat het beste weergeeft hoe de situatie de laatste tijd was. Probeer niet te lang na te denken over de vragen. Indien je momenteel geen partnerrelatie hebt, neem dan een seksuele ervaring met een voorgaande partner in gedachten.

1. Heeft u vaker dan 2 keer per week geslachtsgemeenschap?

2. Vindt u het moeilijk om uw partner te zeggen wat u prettig vindt en niet prettig vindt in uw seksuele relatie?
3. Raakt u gemakkelijk seksueel opgewonden?
4. Bent u in staat om tijdens de gemeenschap uw zaadlozing uit te stellen als u denkt dat u wel eens te snel zou kunnen klaarkomen?
5. Bent u tevreden over de hoeveelheid variatie in de seksuele omgang met uw partner?
6. Vindt u het vervelend om de geslachtsdelen van uw partner te strelen en te liefkozen?
7. Wordt u gespannen en angstig wanneer uw partner seksueel contact wil?
8. Geniet u van geslachtsgemeenschap met uw partner?
9. Vraagt u uw partner wat zij prettig vindt en niet prettig vindt in uw seksuele relatie?
10. Lukt het u om een erectie te krijgen?
11. Ervaart u een gebrek aan liefde en genegenheid in de seksuele relatie met uw partner?
12. Geniet u van het strelen en liefkozen van uw penis door uw partner?
13. Kunt u voorkomen dat u te snel een zaadlozing krijgt tijdens gemeenschap?
14. Probeert u seksueel contact met uw partner te vermijden?
15. Vindt u de seksuele relatie met uw partner bevredigend?
16. Krijgt u een erectie tijdens het voorspel met uw partner?
17. Zijn er weken waarin u helemaal geen seks heeft?
18. Geniet u van wederzijdse masturbatie?
19. Als u seks wilt met uw partner, neemt u dan het initiatief?
20. Vindt u het vervelend om door uw partner geknuffeld en geliefkoosd te worden?
21. Heeft u geslachtsgemeenschap zo vaak als u wilt?
22. Weigert u seksueel contact met uw partner?
23. Verliest u uw erectie tijdens gemeenschap?

24. Krijgt u, zonder het te willen, een zaadlozing bijna onmiddellijk als uw penis de vagina van uw partner binnenkomt?

25. Geniet u van het knuffelen en liefkozen van het lichaam van uw partner?

26. Heeft u zin in seks?

27. Krijgt u per ongeluk een zaadlozing, net voordat uw penis de vagina van uw partner binnengaat?

28. Heeft u gevoelens van afkeer over wat u en uw partner doen tijdens het vrijen?

Alle stellingen konden beantwoord worden aan de hand van een 5-puntschaal met de volgende antwoordmogelijkheden: 1=Nooit, 2=Af en toe, 3=Regelmatig, 4=Meestal, 5=Altijd